

De Hoofdcursus (H.C.) opnieuw actueel

door

W. BARON VAN ITTERSUM, Kolonel tit.b.d.
en A. WOLTING, Majoor der Infanterie

Luitenant-Generaal b.d. M. R. H. Calmeyer, Staatssecretaris van Defensie voor de Land- en Luchtmacht zei op 10 december jl. in de Tweede Kamer bij de behandeling van de defensiebegroting voor 1960: „Wat wij wel kunnen en dus ook moeten doen, is bepaalde belemmeringen wegnemen, bepaalde aanpassingen tot stand brengen, waardoor de personeelspositie meer wordt aangepast aan wat in de tegenwoordige maatschappij leeft. Dan denk ik in het bijzonder aan twee dingen, nl.

— de mogelijkheid om de gelegenheid te scheppen, dat ook vanuit het onderofficierskorps militairen officier worden, dus een nieuwe vorm van hoofdcursus, een vorming van middenkader;

— een hervorming van de KMA, waardoor het onderwijs daar op een hoger peil wordt gebracht, kortom een aanmerkelijk gewijzigde aanpak — ik wil niet zeggen een geheel nieuwe aanpak — van de officiersvorming, naar mijn mening meer aangepast aan wat op het ogenblik in onze maatschappij bestaat”.

Ook vóór 10 december 1959 waren er reeds verschillende stemmen, in het parlement en daarbuiten, die in dezelfde richting gingen als de Staatssecretaris. Omdat opleidingsvraagstukken altijd een sterk spirituele zijde hebben is een zekere discussie op dit terrein voor de meningsvorming en positieve aanvaarding van groot belang.

In het maandblad „Ons Leger” van december 1957 en februari 1958 stond in een artikel, met het oog op de noodzaak van verticale mobiliteit tussen de sociale stratificaties: „In werkelijkheid is de situatie echter, dat indien Colijn en Van Heutsz anno 1957 hadden geleefd, zij als jong onderofficier géén officier (bij een tactisch wapen) hadden kunnen worden (tenzij deze uitblinkers vóór hun 23ste jaar alsnog de HBS hadden gehaald op een of andere wijze om dan gewoon naar de KMA te gaan)”.

Frappant waren in dit verband de reacties in De Militaire Spectator van januari 1958 door verschillende hoofdofficiëren geschreven n.a.v. de „Beschouwingen over het personeelsbeleid-officiëren bij de KL” van de toenmalige Luitenant-

Het vaandel van de Hoofdcursus.

Kolonel A. L. M. Vreeswijk in De Militaire Spectator van oktober 1957. Zij schrijven o.a.: „Men zou dan zeer goede onderofficiëren op jongere leeftijd, wanneer zij nog de rang van sergeant-majoor bekleden, de kans moeten geven officier te worden. Het overgaan naar de speciale diensten heeft het nadeel dat betrokkenen (zeer goede militairen) voor hun wapen verloren zijn”. En voorts: „Mogelijk zou een oplossing (van de goede opvulling van de officierspyramide) gevonden kunnen worden door een groter aantal beroepsonderofficiëren op jongere leeftijd (30/35 jaar) in de gelegenheid te stellen officier te worden. Voorwaarden: selectie, examen scholing. Deze mogelijkheid zal de toeloop van candidaat-onderofficiëren bevorderen en prikkelt de ijver van de aanwezige onderofficiëren”.

Vermelding verdient ook het artikel „Doelbewuste opbouw middenkader” van de toenmalige majoor van de Generale Staf H. M. Dijkman in het VOKL-orgaan van februari 1959.

Alvorens ons te verdiepen in de eventuele nieuwe vorm van de H.C. is het nuttig te zien hoe de opleiding vóór en bij de oude Hoofdcursus was.

Het Instituut van de Hoofdcursus (1869-1928)

Het jaar 1869 wordt aangemerkt als de dageraad van een betere toestand voor het militair onderwijs. Bij Ministeriële aanschrijving van 16 maart van dat jaar, werd, naast de handhaving van de Wetenschappelijke Cursus (de officiersopleiding van de I.B.'ers, later H.C.) bij het Instructie-Bataljon te Kampen, de oprichting be-

volen van twee cursussen (in latere aanschrijvingen als Hoofdcursus betiteld) en wel bij het 2e Regiment Infanterie te Maastricht en bij het 5e Regiment Infanterie te 's-Hertogenbosch, ter vervanging van de opgeheven 1e klasse Cursus bij de verschillende regimenten. Tot deze 1e klasse Cursus werden die onderofficieren toegelaten van wie met voldoende zekerheid kon worden verwacht, dat zij *na één jaar* onderwijs aan het officiersexamen zouden kunnen voldoen. De 2e (laagste) klasse Cursus, die werd ingesteld bij de staf van elk regiment, was toegankelijk voor onderofficieren, „die uitmunten door praktische geschiktheid, gedrag, ijver, voorkomen, militaire geest, beschaving en manieren en wier karakter voldoende waarborg gaf, dat zij in hogere rangen zelfstandig en met energie zouden weten te handelen”. Deze 2e klasse Cursus is de voorloper van de latere Centrale Cursus te Kampen (1918-1926), een tweejarige vooropleiding tot de H.C. Deze vooropleiding stond gelijk met de 3e en 4e klasse HBS. Toen kreeg men het onderwijs van de 5e klasse HBS in het eerste jaar H.C. Om het kennelijk gevolgde HBS-schema voor de a.s. officieren te completeren vermelden wij nog de Voorbereidende Cursus (stof van 1e en 2e klasse HBS) bij het I.B. (opleiding voor ber. oon Inf), dat niet onder de Inspecteur Mil. Onderwijs stond (zoals H.C.), maar onder de Inspecteur der Infanterie.

De opleiding tot officier in de gelederen liet vóór 1869 zoveel te wensen over, dat toen slechts zij, die langs de weg der KMA de officiersrang verwierven, in de ogen van het grote publiek niet alleen, maar zelfs in het leger voor wetenschappelijk gevormde mannen doorgingen. De meer of mindere zorg aan de regimentscursussen besteed, de regeling van het dáár gegeven onderwijs, de hulpmiddelen, zij hingen grotendeels af

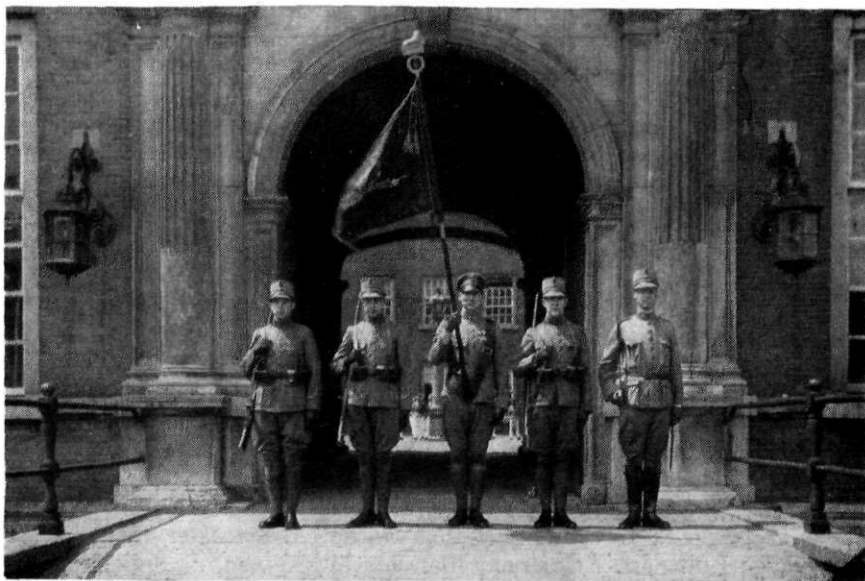
van de persoonlijkheid van de korpschef. En helaas, in die dagen waren er onder die chefs nog te vinden, die met de wetenschap op niet al te beste voet stonden; militairen van een verouderd regime, die de mening waren toegedaan, dat voor de goede troepenofficier de wetenschap maar een overtoollige weelde is, die praktische bruikbaarheid uitsluit.

Tegenover de overdrijving, waarmee toen algemeen de van de Academie herkomstige officier als een geleerde werd getaxeerd, stond de niet minder grote overdrijving, dat de uit de gelederen gevormde officier in de praktijk zover boven zijn academische kameraad uitblonk. Een overdrijving, die helaas maar al te dikwijls ten nadele van het leger, tot minder gelukkige keuze van officieren voor bijzondere dienstverrichtingen aanleiding gaf, en die tevens een betreurenswaard klasseverschil, in de rijen van ons officierskorps, sanctioneerde. Volledigheidshalve vermelden wij nog, dat sedert het oprichtingsbesluit van onze Koninklijke Weermacht van 9 januari 1814, de gelegenheid openstond voor onderofficieren en voor kadetten bij de korpsen tot officier bij alle wapens te worden opgeleid.

Bij het besluit van de Souvereine Vorst van 24 februari 1814 nr 162 werd een zg. artillerie- en genie-school opgericht te Delft in het gewezen fundatiehuis van de vrouwe van Renswoude. Geruime tijd bestond voor alle wapens de gelegenheid om „door de gelederen” de officiersrang te bereiken.

In 1883 werden de laatste wachtmeesters der cavalerie tot tweede luitenant bij dat wapen benoemd, in 1884 werd de Artillerie-Hoofdcursus te Delft opgeheven en reeds sedert 1837 werden de officieren van de genie uitsluitend aan de Koninklijke Militaire Academie opgeleid.

Aan de onderofficieren van het Nederlands

Het vaandel van de Hoofdcursus met vaandelwacht in 1927 voor de Henricuspoort van de K.M.A.

Indische leger was ook de gelegenheid geboden toelatingsexamen tot de Hoofdcursus af te leggen waaraan in de regel zes onderofficieren van dat leger zouden mogen deelnemen. In 1894 werd bepaald, dat die onderofficieren aan de Militaire school te Meester Cornelis voor dat examen konden worden opgeleid.

De in 1864 opgerichte hoofdcursussen te Maastricht en te 's-Hertogenbosch is slechts een kortstondig bestaan beschoren geweest.

Bij aanschrijving van het departement van Oorlog van 15 juni 1877 nr 25 werd de H.C. te Maastricht opgeheven en als gevolg van het tot stand komen der Wet van 21 juli 1890 tot regeling van het Militair Onderwijs kwam een fusie tot stand van de H.C. te 's-Hertogenbosch met die te Kampen.

In Maastricht moesten de H.C.'ianen zich behelpen in een somber bijgebouwtje van de oude St. Pieterskazerne, een voormalig klooster, dat al zeer weinig aan redelijk te stellen eisen beantwoordde.

De zo primitieve onderwijsinrichtingen hebben geen invloed gehad op het resultaat van het onderwijs. Zowel Maastricht als 's-Hertogenbosch hebben hun aandeel gehad in de aflevering van de *ruim drie duizend officieren*, afkomstig van de H.C., van wie er *drieënveertig op het veld van eer zijn gevallen*. Ook onder de *ruim honderd Ridders van de Militaire Willemsorde*, die op een van de hoofdcursussen hun opleiding hebben genoten, is er een evenredig deel uit die plaatsen afkomstig.

Na de opheffing van de hoofdcursus te Maastricht in 1877, werden de aspirant-officieren van de Infanterie-regimenten ook bij de Wetenschappelijke (en later zelfstandige Hoofd-) cursus van het Instructie-Bataljon gedetacheerd, waar tot die tijd alléén I.B.'ers werden opgeleid tot officier. Feitelijk is dus eerst in 1877 te Kampen de Hoofdcursus met zijn brede taak voor de gehele Infanterie en Mil. Administratie ontstaan. Want het Koninklijke besluit van 12 april 1880 stelde een nieuw „Voorschrift tot regeling der opleiding van onderofficieren tot de rang van Tweede Luitenant der Infanterie en van Tweede Luitenant Kwartiermeester vast”. De opleiding werd beter geregeld, het leerplan werd uitgebreid en over *twee studiejaren* verdeeld. De toelating tot de Hoofdcursus werd afhankelijk gesteld van het resultaat van een zo nodig vergelijkend examen. De weg naar de sterren op de hoofdcursus was „veiliger gesteld”; het moeilijk te bereiken punt was het toelatingsexamen, eenmaal geplaatst zijnde was men op de goede weg. Het gaf de hoofdcursiaan het rustige gevoel „thans zijn toekomst vrij verzekerd te weten”. Er moest hard, heel hard worden gestudeerd, doch naast de studie bleef ruimte over voor lichamelijke en geestelijke

ontspanning. Hiervan getuigen de talrijke verenigingen van leden van de Hoofdcursus.

De inrichting van het „Matglazen Paleis” zou de toets van vergelijking met moderne militaire gebouwen niet glansrijk kunnen doorstaan. De naam duidt reeds aan, dat al de matglazen ramen, die de bewoners van de buitenwereld afsloten, geen al te vrolijke indruk maakten, hoewel zulks op hen geenszins van invloed was. Aanvankelijk was de opleiding tot officier „door de gelederen” immers beschouwd als een „toevallige bate” voor onderofficieren, die zich bijzonder onderscheidten. Naarmate de opleiding evenwel beter werd geregeld en gecentraliseerd, de eisen voor het officiersexamen werden opgevoerd tot het peil van het eindexamen van de K.M.A. verviel meer en meer de gedachte aan een toevallige bate en er namen jongelieden dienst met het vooropgestelde doel om langs de Hoofdcursus de officiersrang te bereiken. De vraag, of het niet meer aanbeveling verdiende de officieren aan één inrichting, de K.M.A., op te leiden, werd dan ook door het merendeel van de Staatscommissie voor de reorganisatie van het militair onderwijs bij de Landmacht in haar verslag van 1913 bevestigend beantwoord.

Het heeft nog vijftien jaren geduurd voordat de opheffing van de Hoofdcursus een feit werd. De eerste stap geschiedde in 1923, waarin Kampen door de H.C. werd verlaten, om de laatste jaren van zijn bestaan, onder directie van de Gouverneur van de K.M.A., in Breda te worden ondergebracht. Op 9 augustus 1928 vond een historische plechtigheid op het sportterrein van de K.M.A. te Breda plaats, waarbij de leerlingen van de Hoofdcursus hun afscheid werd gegeven.

De wens van de gouverneur van de K.M.A., dat de H.C. aldaar krachtig zal blijven voortleven, heeft bij vele oud-Hoofdcursianen weerklank gevonden. Dank zij veler medewerking is het herstel mogelijk geworden van de tableaux, waarin de nagedachtenis wordt bewaard aan de leerlingen, die de Militaire Willemsorde hebben verworven en aan hen, die hun opleiding en eed van trouw met de dood hebben bezegeld. Moge bij aanschouwing van deze fraaie doeken, vervaardigd door de bekwame schilder P. A. Verheul, naam voor naam en persoon voor persoon, als voorbeelden van trouwe plichtbetrachting en zelfopoffering in de herinnering blijven voortleven. Op de eretafelen komen onder de Commandeurs en Ridders 3e en 4e Klasse der Militaire Willemsorde bekende namen voor, waarbij bekende plaatsnamen en jaartallen horen als J. B. van Heutsz (Grootkruis), Atjeh 1876; H. N. A. Swart; W. G. A. G. Christian; dr. H. Colijn, Lombok 1894; D. B. W. van Ardenne; T. Beets, Wateringen 1940; W. F. Hennink, Grebbeberg 1940; W. P. Landzaat, Grebbeberg 1940; P. Scholten, Sumatra 1946/'49; A. van Santen, Java 1947/'48;

Het hoofdgebouw van de Hoofdcursus te Kampen, het zg. matglazen paleis.

M. Vooren, Celebes 1942; S. de Waal, Tarakan 1942.

Ook de eretafel van gevallen oud-leerlingen van de H.C. bevat bekende namen, plaatsnamen en jaartallen, die temeer spreken nu het binnenkort 20 jaar geleden zal zijn, dat de Hitler-troepen ons land binnenvielen. Wij lezen: C. F. v. d. Berg, Leusderheide 1943; J. Blokhuis, Sachsenhausen 1942; A. F. Lancker, Wierden 1945; J. J. Six Dijkstra, Rotterdam 1940; H. A. W. de Vos van Nederveen Cappel, Manilla 1944.

Voor de volledigheid vermelden wij dat de Kadettenschool in Alkmaar (1893-1924) rechtstreeks jongelui met 3-jarige H.B.S. aantrok, om in dit internaat gedurende twee jaar gelijktijdig een verdere middelbare vorming en militaire opleiding te krijgen. Daarna gingen zij over naar de K.M.A. en volgden, gelijk met de rechtstreeks aangeworvenen, de opleiding tot officier. Gezien het huidige grote aantal middelbare scholen, is het de vraag of het herstellen van een dergelijke opleidingsgang wel efficiënt is. Bovendien ontbreekt de zo belangrijke bekendheid met het militaire gehalte van de kandidaat-officier. Toch zijn ook via deze school vele bekwame officieren gevormd. Het voordeel van dit systeem ligt in een vroegtijdige militaire indoctrinatie.

Toen en nu

Uit het voorgaande blijkt, dat de H.C. in zijn bijna 60-jarige bestaan ruim 3.000 officieren afleverde of wel gemiddeld ca. 50 per jaar, hoofdzakelijk uit de onderofficieren van de 8 Infanterieregimenten van die dagen. Deze onderofficieren moesten een ongewone inspanning en wilskracht betonen vóór zij werden toegelaten tot de H.C. Dr. Colijn zei bij de reunie op 21 augustus 1939: „Toen ik in 1911 belast werd met de functie van Minister van Oorlog, waren in het Neder-

landse leger van de 9 generaals afkomstig van het wapen der Infanterie er 5 oud-leerlingen van de H.C. en van de 18 kolonels van de Infanterie niet minder dan 15”.

Z. Exc. voegde hier echter aan toe, dat daarbij bedacht diende te worden dat in de eerste 7 jaren na 1869 de K.M.A. zeer weinig Infanterie-officieren afleverde omdat, toen in dat jaar de hoofdcursussen werden opgericht, Nederland slechts 30 HBS'en telde, die onvoldoende kandidaten voor de K.M.A. leverden. In 1926 werden geen leerlingen voor de H.C. meer aangenomen, want er waren inmiddels 147 inrichtingen voor middelbaar onderwijs en thans zijn er ca. 436 HBS'en, Gymnasia en Lycea en voorts 23 HTS'en die voor de K.M.A. kunnen opleiden.

Volgens dr. Colijn staken de meeste Hoofdcursianen in *praktische vorming* uit boven het gemiddelde peil van de leerlingen van de zusterinrichting. Juist omdat het thans gaat om het recht van bestaan van beide systemen van opleiding willen wij hieraan toevoegen dat bij opheffing van de H.C. (in 1928) de K.M.A. 5.800 kadetten had opgeleid, waarvan méér dan 300 als officier de MWO verwierven¹⁾. Een aantal dus dat verhoudingsgewijs wél tegen de H.C. op kan. En haast profetisch zegt dr. Colijn tenslotte: „Er komen van lieverlede weer omstandigheden naar voren, die de vraag wettigen of de officiersopleiding uit de gelederen wel helemaal naar het dodenrijk kan worden verwezen. Al zal ze wel niet terugkeren in de oude en althans aanvaardbaar vrij gebrekkige vorm, er zijn toch wel aanwijzingen, dat het laatste woord over het opleidingsvraagstuk nog niet gesproken is”.

¹⁾ Feestrede van W. E. van Dam van Isselt, generaal-majoor der Artillerie b.d., bij de herdenking van het honderdjarig bestaan van de K.M.A. in 1928.

De moeilijkheden van tegenwoordig met het werven van kadetten zou men *kunnen samenvatten als een cultuurprobleem* met zijn verfijning, luxe, gemak, gevarieerdheid en veelvoudigheid. De ontwikkelingskansen zijn veel groter maar de plaatsingsmogelijkheden ook.

De hiervoor genoemde 436 VHMO-scholen gaven in 1959 aan ca. 7800 manlijke leerlingen een einddiploma, waarbij dan nog 1941 geslaagde HTS'ers komen. Van de 7800 geslaagden gingen ca. 1800 niet naar een universiteit of hogeschool, waaronder slechts 400 met einddiploma HBS-B. Stelt men de behoefte van de K.M.A. te Breda en het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder op ca. 300 kadetten en adelborsten per jaar, waarvan *ongeveer de helft* Gymnasium-B, HBS-B of HTS einddiploma dient te bezitten, dan zijn de huidige moeilijkheden evident. Ook de tweede oplossing, door de Staatssecretaris genoemd, het op een hoger peil brengen van het onderwijs op de K.M.A., zal *op zichzelf* met een eventueel betere (snellere) promotie niet voldoende zijn om in de behoefte te voorzien. Dit menen wij te kunnen stellen op grond van een jarenlange ervaring met voorlichting over de militaire dienst op diverse middelbare scholen. Indien *alle zeilen* worden bijgezet, op *ieder* gebied van personeelsbeleid en opleiding, zal misschien redelijk in de behoefte aan officieren kunnen worden voorzien. Een onderzoek in Engeland

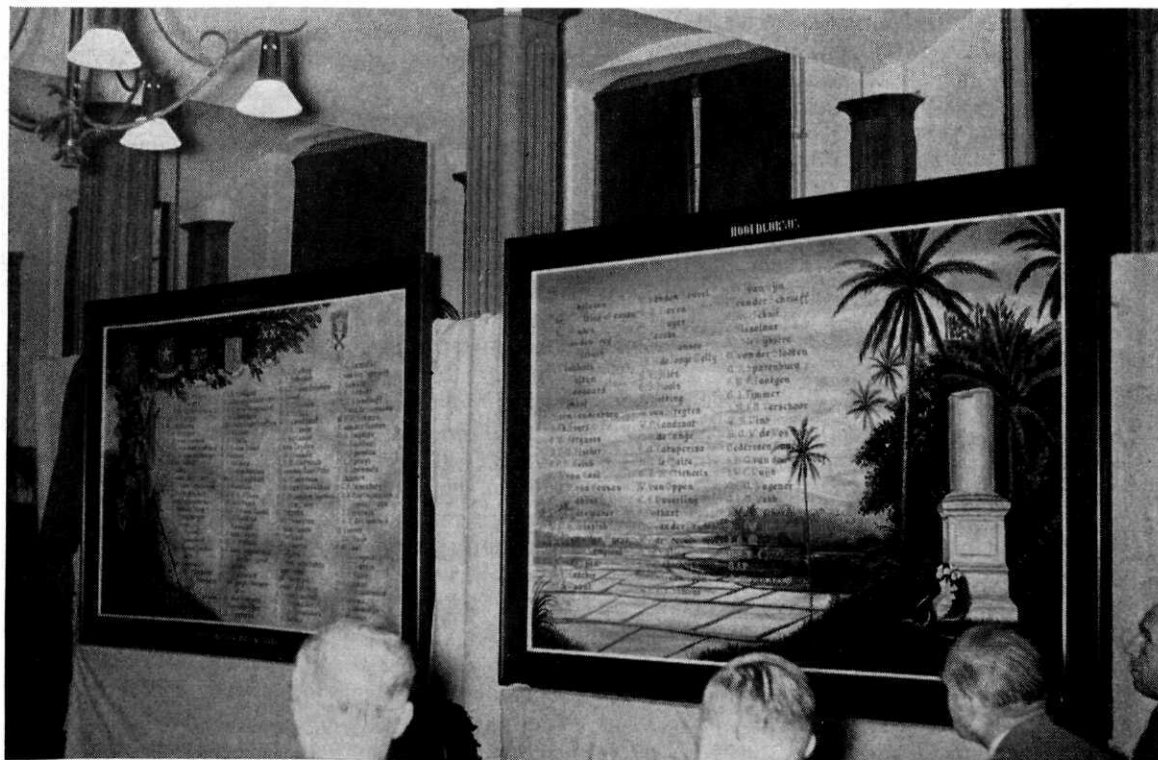
wees uit dat met name de atoomproblematiek („making officer skills unnecessary (!)”) de werwing van officieren ongunstig beïnvloedt. Andere tegenwerkende factoren waren daar: vrees voor „class-discrimination” (hetgeen door instelling van een H.C. juist wordt tegengegaan) en verder worden nog genoemd:

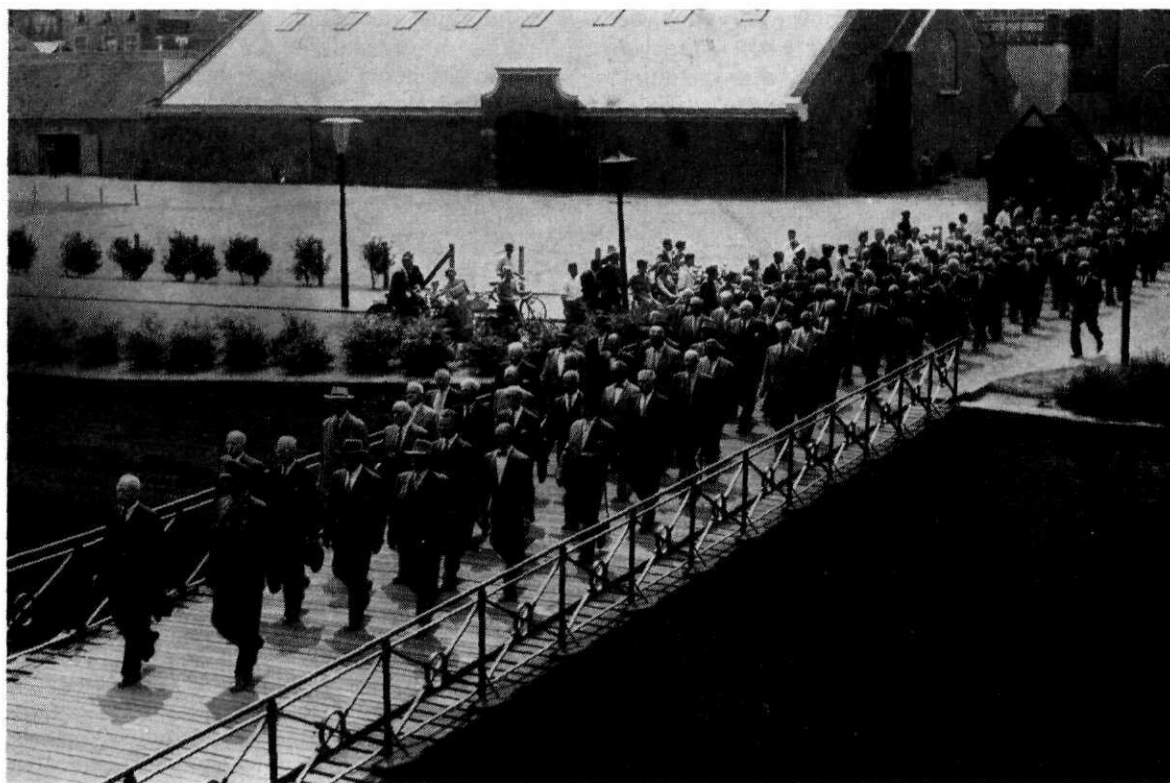
- signing away freedom for years;
- early retirement (geldt (nog) niet voor Nederland);
- poor basis for rearing a family;
- higher rewards in industry ²⁾.

Volgens de (nog steeds geldige) Wet op het Militair Onderwijs van 1890 konden onderofficieren van de Infanterie in de leeftijd van 19 t/m 25 jaar aan een (vergelijkend) toelatingsexamen voor de H.C. deelnemen indien zij door praktische geschiktheid, gedrag en dienstijver uitmuntten. De onderofficieren van de overige wapens en dienstvakken konden eveneens aan een examen deelnemen indien zij tot tweede luitenant der Militaire Administratie wilden worden opgeleid. Uit het bovenstaande blijkt, dat het toen erom ging figuren aan te trekken, die niet alleen *intellectueel voldeden*, maar ook in militair opzicht hadden bewezen van het goede kaliber te zijn. De gang van zaken in Nederland en in Indië bij

²⁾ Daily Telegraph, 10 juni 1959.

De eretafels van de Hoofdcursus op de K.M.A. in het Kasteel van Breda.

Op 18 juli 1959 marcheerden oud-H.C.'ianen de K.M.A. binnen voor de onthulling van de ereafzets. Aan het hoofd Generaal-Majoor b.d. P. Scholten en Kolonel D. Blanken.

het uitbreken van W.O. II in deze landen heeft waarschijnlijk aangetoond, dat dit laatste accent blijvend moet worden aangelegd.

De militaire kracht van de natie is er (zie de strijd in Z.-Nederland (1944-1945), zie het naoorlogse Indië (1945-1950) en het optreden van ons bataljon in Korea), maar zij is in de verschillende kringen in zeer bescheiden mate aanwezig, gezien het aanbod. En juist door de huidige cultuurontwikkeling mogen er geen krachten (zelfs niet per jaar) verloren gaan voor de defensie; noch door inzinkingen in de personeelsbehandeling, noch door een tekort aan ontplooiingsmogelijkheden in de opleiding of door „het klimaat”.

De wenselijkheid van een nieuwe vorm van hoofdcursus heeft o.a. de volgende achtergronden:

- het aanbod voor de K.M.A. is onvoldoende;
- niet alleen in oorlogstijd, maar ook in vredes-tijd dient iedere militair „de maarschalksstaf in de ransel te hebben” door de geboden opleidingsmogelijkheden;
- de algemene opinie over gelijke ontplooiingskansen, waarbij men wel moet bedenken dat de intellectuele reserves thans minder groot zijn dan vroeger;
- de ontwikkeling van de cultuur en van het karakter van de moderne oorlog eist nadruk op het schaarse militaire element;

— de verwachting van een nauwere band tussen militairen en volk.

Met het oog op het bovenstaande is het wel merkwaardig dat in het nieuwe Westduitse leger geen overgang van onderofficier naar officier zal plaats vinden. Als reden lazen wij dat zulks de solidariteit binnen het onderofficierskorps afbreuk doet. Bij een goede collegiale instelling gaat dit argument echter niet op. De Engelse Royal Navy voerde deze overgang in en ook bij de Koninklijke Marine gaan stemmen ervoor op.

Een belangrijke vraag is, hoe de opzet van een nieuwe hoofdcursus moet zijn en hoe de voorbereidende studie moet worden geregeld. Wij spraken officieren uit depots, die zeiden: „Laat de jonge (en knappe) officieren van de K.M.A., die weinig bevrediging vinden in de wat eentonige aanvullingssysteemopleiding, de begaafde en flinke onderofficiëren een aanvullende opleiding geven tot eindexamen HBS en wij zijn bovendien van een probleem af. Deze jonge officieren zullen daarin (naast hun gewone werk) bevrediging vinden”.

Ook is er de mogelijkheid van plaatsing in een garnizoen met opleiding voor avond-HBS of avond-MULO (B). In het laatste geval zou de eigenlijke H.C.-opleiding langer kunnen zijn. Men moet echter voor de categorie middenkader, zij het zonder hermetische grenzen, niet prak-

tisch dezelfde toelatingseisen en opleiding vragen als voor de nieuwe K.M.A.-opleiding van vier jaren. Hiervoor valt iets te zeggen, gezien de verhouding middenkader (blijvend uitvoerende taken) — hoger kader (op enigszins latere leeftijd meer algemeen leidende taken). Over de doelmatigheid van dit systeem schreef Général d'Armée J. Valluy een zeer instructief artikel ³⁾.

Een belangrijke factor is ook, of onder de thans aanwezige jongere onderofficieren en in de jaarklassen van de Onderofficiersschool voldoende begaafde en flinke figuren zijn om per jaar voor 50 tot 100 geschikte H.C.-kandidaten te zorgen. De opinie van sommigen is dat uit de thans aanwezige onderofficieren, die ca. 6 à 10 jaar onderofficier zijn geweest, om te beginnen wel een voldoende aantal kan worden geselecteerd omdat die selectie tot nu toe nog niet plaats vond. Door de grotere mogelijkheden voor de onderofficieren zal, naar men hoopt, de animo voor de O.O.S. stijgen. Bij de tegenwoordige jaarklassen van de O.O.S. en van de dpl. oon die beroeps worden, schat men globaal een kleine 10% als geschikt voor de H.C. De KL heeft per jaar 300 à 400 beroepsonderofficieren nodig en bij voldoende aanwerving zijn er dus levenskansen voor een H.C. Voor de KLu bedragen dezelfde aantallen ongeveer de helft van die van de KL.

Bij al deze overwegingen dient echter terdege rekening te worden gehouden met het rapport „De spreiding van het hoger onderwijs”. Een verdubbeling van dit onderwijs in 1970 wordt mogelijk geacht en dat met behoud van het gemiddelde peil van de studenten. Er is dus nog een belangrijke intellectreserve, want de bevolkingsaanwas zal van 1960—1970 lang niet verdubbelen. Hier-

³⁾ Tijdschrift voor Mil. Documentatie, augustus 1959 (Brussel).

uit blijkt voorts dat defensie zeer op zijn qui vive moet zijn opdat ook daar het benodigde aantal begaafde en flinke jonge mannen zijn taak zal zoeken en vinden.

Omdat het opleidingsapparaat van onze relatief kleine defensie door het systeem van dienstplicht toch al groot is, zou een incorporatie van de nieuwe H.C. in de huidige beroepsofficiersopleiding waarschijnlijk het doelmatigst zijn en zulks is ook bevorderlijk voor de eenheid van het officierscorps. Om geen tijd te verliezen, ware aan te vangen met een H.C.-opleiding voor enkele tientallen flinke onderofficieren, die reeds een HBS- of gelijkwaardige opleiding ontvingen.

De noodzakelijke duur van die H.C.-opleiding schatten wij op ca. 1½ jaar, omdat het hier gaat om ervaren beroepsmilitairen, die ook een meer wetenschappelijke vorming nodig hebben. Het gaat naast praktische vorming om het leren van algemene methodiek en wetenschappelijke disciplines, om het aankweken van een geest van zelfstandig en objectief onderzoek en het oppassen voor een teveel aan feitenkennis zonder visie op lijn en verband.

In het voorgaande hebben wij slechts naar voren willen brengen dat een nieuwe vorm van Hoofdcursus reeds geruime tijd actueel was. In de maatschappelijke structuur treden tegenwoordig vrij snel veranderingen op. Het is de kunst dergelijke stroomversnellingen te verwerken, enerzijds zonder op drift te raken en anderzijds zonder in dood water terecht te komen. Wij hebben slechts een algemene koers willen aangeven, in het besef dat er geen andere oplossingen mogelijk zijn.

Nieuwe uitgave

ELECTRONIC COMPONENTS HANDBOOK, Vol. 3, door Henney, Walsh en Mileaf, 180 blz., geïll. Uitg.: McGraw-Hill Book Company, Londen, 1959. Prijs: 77/6 sh.

Hoewel de elektronische apparatuur sedert de 2e wereldoorlog steeds ingewikkelder is geworden, mag de betrouwbaarheid niet daaronder lijden. Dat wil zeggen dat aan de constructie van de onderdelen de uiterste zorg moet worden besteed en de gebruiker dient uit de ter beschikking zijnde typen een zorgvuldig overwogen keuze te maken. Het Electronic Components Handbook verstrekt daartoe waardevolle gegevens. Dit derde deel behandelt: transformatoren, connectors, draad en kabel, kabelklemmen, buisschermen en zg. hard ware.

In ieder hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het betreffende onderdeel en er worden vele afmetingen en fysische en elektrische eigenschappen van vermeld. Verder wordt het onderdeel geschetst in verband met zijn plaats in het elektrisch schema; voorts zijn zoveel mogelijk de bijbehorende Amerikaanse specificaties vermeld.

Het boek verstrekt uitstekende informatie aan hen die uit verschillende typen een onderdeel moeten kiezen dat het meest geschikt is voor het beoogde doel en het geeft een goed overzicht over wat op dit gebied op de — uiteraard Amerikaanse — markt te koop is.

v.K.